

Atvērtā piekļuve un atvērtie dati programmā Apvārsnis 2020 Kā palīdz OpenAIRE?

Faktu lapa pētījumu projektu vadītājiem un koordinatoriem

Apvārsnis 2020 atvērtās piekļuves prasības

Programmā Apvārsnis 2020 darbojas Eiropas Komisijas (EK) prasība visām recenzētajām publikācijām būt atvērtā piekļuvē, t.i., būt pieejamām tiešsaistē bez izmantošanas ierobežojumiem.

4 vienkārši soļi atvērtās piekļuves nodrošināšanai

- 1. solis.** Nepieciešams iesniegt rakstu žurnālam pēc izvēles (bez ierobežojumiem). Publicēšanas izmaksas (maksā par raksta apstrādi) ir attaisnotās izmaksas un var tikt atmaksātas projekta laikā.
- 2. solis.** Pēc publicēšanas nepieciešams iespējami ātri deponēt recenzētā manuskripta pēdējo versiju vai izdevēja PDF failu institucionālajā vai nozares repozitorijā (vai www.zenodo.org, ja citu iespēju nav). Nav pietiekami publikācijas uzskaitīt tikai projekta vietnē – tās var palikt nepamanītas!
- 3. solis.** Nepieciešams norādīt projekta finansējumu, iekļaujot raksta metadatos terminus [*European Union (EU)* un *Horizon 2020*] vai [*Euratom* un *Euratom research and training programme 2014-2018*]; aktivitātes nosaukumu, akronīmu un granta numuru, publicēšanas datumu, embargo periodu (ja tāds paredzēts) un pastāvīgo identifikatoru (piem., DOI, *handle*).
- 4. solis.** Deponētajai publikācijai nepieciešams nodrošināt atvērto piekļuvi. Sešu mēnešu embargo (vai 12 mēnešu – sociālajās un humanitārajās zinātnēs) ir pieņemams periods.

OpenAIRE pakalpojumi pētniecības vadītājiem

Aicinām izmēģināt vietni www.openaire.eu

Vietne tiek uzturēta ikvienam Apvārsnis 2020 projektam, informācijai par projektu, ar projektu saistītajām publikācijām un datu kopām, kā arī statistikas sadaļai.

OpenAIRE ietver lietojumprogrammu **App Box**, kas ar vienu klikšķi ļauj ģenerēt projekta publikāciju sarakstu. Ikvienam pētījuma dalībnieks to var izmantot, lai darītu zināmus projekta rezultātus līdzstrādniekiem vai to dinamiski iekļautu sava projekta vietnē un automātiski atjauninātu.

Darba ieviešana OpenAIRE atbilstīgos repozitorijos automātiski garantē, ka pētījuma projekta dalībnieks:

- piekrīt Apvārsnis 2020 prasībām atvērtai piekļuvei zinātniskajām publikācijām;
- ietaupa laiku, jo ir iespējams importēt sava projekta publikācijas EK dalībnieku portālā ar vienu pogas klikšķi.

Nav iespējams atrast vai ieraudzīt OpenAIRE vietnē visas projekta publikācijas pārskata periodā?

Tas nozīmē, ka tās nav deponētas ar OpenAIRE saderīgā repozitorijā.

Šādā gadījumā nepieciešams izmantot OpenAIRE portāla pakalpojumus (*Participate – Link Research Results*) pretenzijas iesniegšanai, ka publikācijas ir deponētas un tomēr nav skatāmas, vai nav deponētas vispār. Pētījuma projekta dalībniekiem tiks sniegta palīdzība ar dažiem vienkāršiem soļiem, ievērojot visus programmas Apvārsnis 2020 noteikumus!

Eiropas Komisijas Atvērtā pētniecības datu pilotprojekts

Atvērtā pētniecības datu pilotprojekts

Sākot ar 2017. gadu Apvārsnis 2020 projektu dalība Atvērtā pētniecības datu pilotprojektā ir obligāta.

Minimālās prasības ir:

- izstrādāt un atjaunināt datu pārvaldības plānu. Tiek piedāvāts izmantot tādus rīkus kā Digitālās pārvaldības centra Datu pārvaldības plānu rīks tiešsaistē (Digital Curation Center's DMP) dmponline.dcc.ac.uk, kurā atrodamas veidnes Apvārsnis 2020 projektiem.
- deponēt datus pētījumu datu repositoārijā. Lai to izdarītu, svarīgi pārbaudīt datu repositoāriju reģistru tīmekļa vietnē www.re3data.org. Ja neizdodas sameklēt atbilstošu, var izmantot OpenAIRE/CERN izstrādāto visaptverošo repositoāriju www.zenodo.org.
- sniegt informāciju par rīkiem, kas nepieciešami datu apstrādei, lai apstiprinātu pētījuma rezultātus.

OpenAIRE veido un apkopo resursu sarakstu, kas palīdz izprast un pildīt datu pilotprojekta prasības.

Lai uzsāktu darbu, var lejupielādēt datu pilotprojekta faktu lapu no tīmekļa vietnes

www.openaire.eu/openaire-h2020-factsheets un iepazīties ar atbalsta lapām tīmekļa vietnē www.openaire.eu

OpenAIRE atbild uz jautājumiem

Kas ir repositoārijs?

Atvērtās piekļuves repositoārijs uzglabā pētījumu rezultātu digitālo kolekciju un nodrošina tai neierobežotu bezmaksas piekļuvi. Pētnieki bieži pašarhivē savas publikācijas institucionālajos repositoārijos vai zinātniskās kopienas veidotoes nozares repositoārijos (piem., arXiv, Europe PubMed Central). Repositoārijs var nodrošināt autora publikāciju ar pastāvīgo identifikatoru (*persistent identifier*), kas paplašina atpazītamību un atvērta meklēšanas rezultātus.

Kas ir būtiski attiecībā uz saderīgiem repositoārijiem ar OpenAIRE?

OpenAIRE pārliecinās, vai visos deponētajos dokumentos izmantoti pareizie metadati, vai norādīta finansējuma informācija (projekta ID) un vai sniegtas korektas piekļuves tiesības (OA status). Plašākai informācijai var apmeklēt vietni www.openaire.eu (sadaļa: *Participate* -> *Deposit*) un sameklēt repositoāriju, kurš palīdzēs pildīt Eiropas Komisijas norādījumus. Tāpat var izmantot OpenAIRE un CERN repositoāriju www.zenodo.org, kas paredzēts datiem un publikācijām ES projektos.

Vai izdevēji dod atļauju raksta kopiju pašarhivēt repositoārijā?

Pārsvarā, jā. Vairums izdevēju (var pārbaudīt tīmekļa vietnē www.sherpa.ac.uk/romeo) ļauj deponēt raksta kopiju repositoārijā, dažkārt – ar ierobežotu piekļuves periodu (embargo). Ja izdevēja noteiktais embargo periods ir garāks par 6 mēnešiem (vai 12 mēnešiem sociālajās un humanitārajās zinātnēs), programmā Apvārsnis 2020 tiek sagaidīts, ka autori pildīs atvērtās piekļuves saistības un izvēlēsies publicēšanos atvērtajā piekļuvē.

OpenAIRE var sniegt pētniekiem padomus šajos jautājumos, sevišķi, ja nav pašarhivēšanas iespējas.

Biežāk uzdotos jautājumus skat.:

www.openaire.eu/support/faq

Par OpenAIRE

OpenAIRE gan sociāli, gan tehniski veicina atvērtās zinātnes veidošanos Eiropā un ārpus tās.

www.openaire.eu

Kontaktinformācija:
info@openaire.eu

Noderīgas saites

Eiropas Komisijas ceļvedis Atvērtā piekļuve zinātniskajām publikācijām un pētījumu datiem programmā Apvārsnis 2020:

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf

Eiropas Komisijas atvērtās piekļuves faktu lapa:

https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/sites/horizon2020/files/FactSheet_Open_Access.pdf